

Una relació epistolar entre artistes

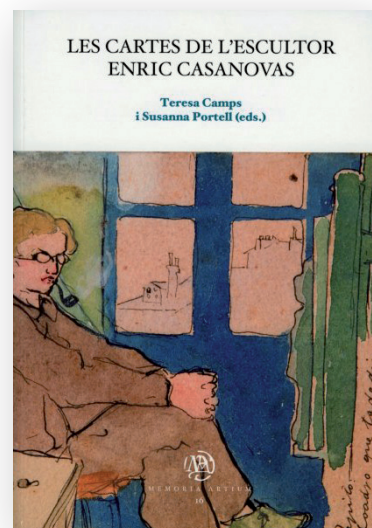
JOAN SALA

Les universitats catalanes han publicat un extens recull de cartes i documents, la majoria inèdits, d'Enric Casanovas (1882-1948). Són papers bàsics per aprofundir en el coneixement de l'escultor noucentista. Tot aquest material estava guardat per la família, especialment pel fill gran, Marçal, que n'ha fet el pròleg. Abasta un ampli període, entre 1902 i 1948. Les cartes estan escrites en català i francès, moltes mentre l'artista era a París. S'hi palesa l'afecte pels amics i l'interès per la política, més que teoritzacions sobre l'art, quasi absents en tota l'extensa relació epistolar. Fa gran amistat amb altres artistes, amb qui manté correspondència, entre els quals podem esmentar Manolo Hugué, Pichot, Sunyer, Burty, Apel·les Fenosa o Picasso, de qui es reproduïxen escrits mig en castellà mig en català, i signats *Picasso dit Pau de Gósol*, en referència

al poble on residia. Manté correspondència amb el viatger Deniker, el crític Junoy, amics de joventut i d'altres.

Són especialment reveladores les cartes al poeta Salvat-Papasseit, on es constata l'esperit nacionalista d'ambdós. També té una correspondència sobre temes professionals en la qual es parla, entre d'altres, del monument a Narcís Monturiol de Figueres, i d'una *Ben Plantada* que havia d'anar a la façana de la societat Athenea de Girona i que no es va materialitzar. Encara hi ha un altre grup de missives des del seu exili francès després de la Guerra Civil. Entre els organismes dels quals va formar part —les autores ho titulen *el compromís social i professional*— cal esmentar l'associació Les Arts i els Artistes, de la qual va ser

En les cartes es mostra l'afecte pels amics i l'interès per la política, més que teoritzacions sobre l'art, quasi absents en tota l'extensa relació epistolar

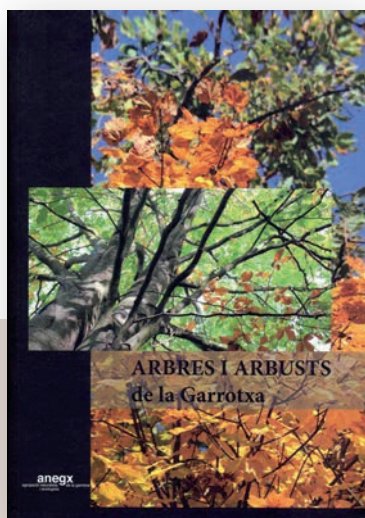

CAMPS, Teresa;
i PORTELL, Susanna (eds.)

Les cartes de l'escultor Enric Casanovas

Memoria Artium, 16
Bellaterra, Barcelona, Girona,
Lleida, Tarragona, 2015

president, i el fet d'haver estat l'impulsor del Museu de Tossa de Mar mentre va viure en aquella població durant la Guerra Civil. El volum acaba amb dues narracions de bona qualitat literària i que ja havien estat publicades el 1901, i en les últimes pàgines es reproduïxen una breu memòria. Les autores han pogut datar quasi totes les cartes —una tasca de gran complexitat—, transcriure-les tot i les enrevessades cal·ligrafies, i furgant en altres arxius s'han trobat les respostes que havia enviat: la manera més efectiva de completar el discurs.

Agrupació Naturalista
de la Garrotxa (ANEGX)

**Arbres i arbusts
de la Garrotxa**

Edició de l'Agrupació Naturalista
de la Garrotxa (ANEGX)
Anglès, 2014

Arbres i arbusts de la Garrotxa

EMILI BASSOLS

Vint-i-cinc arbres i vint-i-cinc arbusts, els més comuns a la Garrotxa, són els que integren aquesta proposta editorial de l'Agrupació Naturalista i Ecolo-

gista de la Garrotxa. Ni més ni menys que cinquanta. Es tracta d'un número d'espècies òptim per començar. Una xifra que evita l'emborratxament d'espècies de les guies més completes i